

Thailand Conference on Reading 2013

อุทยานการอ่านสายรุ้ง:

ความคิดริเริ่มระดับรากหญ้านำเด็กๆ ในอินโดนีเซียตะวันออก

สู่โลกแห่งจินตนาการ

นิลา แทนซิล

สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

เอกสารประกอบการประชุมวิชาการประจำปี 2556

Thailand Conference on Reading 2013

วันที่ 21-22 มีนาคม พ.ศ.2556

ห้องกึ่งเพชร โรงแรมเอเชีย กรุงเทพฯ

อุทยานการอ่านสายรุ้ง:

ความคิดริเริ่มระดับรากหญ้านำเด็กๆ ในอินโดนีเซียตระวันออกสู่โลกแห่งจินตนาการ

นิลา แทนซิล

1. บทนำ

อินโดนีเซียเป็นประเทศหมู่เกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ประกอบด้วยหมู่เกาะน้อยใหญ่กว่า 17,000 เกาะ และเป็นที่อยู่อาศัยของประชากรกว่า 245 ล้านคน ซึ่งประกอบด้วย 350 ชาติพันธุ์และมีภาษาพื้นเมืองกว่า 800 ภาษา และเป็นหนึ่งในประเทศที่มีช่องว่างทางสังคมและเศรษฐกิจที่กว้างที่สุดแห่งหนึ่งของโลก มีตั้งแต่ชาวนาในชนบทที่มีรายได้เพียงวันละสองเหรียญสหรัฐไปจนถึงเศรษฐีพันล้านที่อาศัยอยู่ในนครใหญ่ๆ อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีประชากรหนาแน่นที่สุดเป็นอันดับ 5 ของโลกด้วยประชากรกว่า 240 ล้านคนและปัญหาหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นประเด็นความแตกแยกในสังคมไปจนถึงข้อพิพาททางการเมือง จากมุมมองทางเศรษฐกิจจะเห็นว่าชาวอินโดนีเซียกว่า 100 ล้านคนมีรายได้เพียงวันละสองเหรียญสหรัฐหรือต่ำกว่านั้น และผู้ยากไร้ชาวอินโดนีเซียในชนบทไม่มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค ตัวเลขอันน่าตกใจนี้ทำให้เกิดคำถามขึ้นว่า การศึกษาเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดที่อินโดนีเซียกำลังเผชิญอยู่หรือไม่ รัฐบาลสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนชายขอบผู้ด้อยโอกาสและมอบความเท่าเทียมทางการศึกษาให้กับผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรือไม่ หรือว่านั่นเป็นเรื่องที่สาธารณชนต้องดำเนินการเอง

ในปี พ.ศ. 2537 รัฐบาลอินโดนีเซียดำเนินการครั้งใหญ่ไปในทิศทางที่สมควร ด้วยการประกาศนโยบาย “เรียนฟรี 9 ปี” ซึ่งหมายความว่านักเรียนประถม 1 ถึงมัธยม 3 ในโรงเรียนของรัฐจะได้เรียนหนังสือโดยเท่าเทียมกันโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่ความเปลี่ยนแปลงนี้มีได้เป็นไปอย่างรวดเร็วเนื่องจากในความเป็นจริงแล้วผู้ปกครองยังคงต้องซื้อเครื่องแบบและหนังสือเรียน ทั้งยังมีค่าใช้จ่ายนอกเหนือจากนั้นเช่นค่าลงทะเบียน ค่าบำรุงรักษาอาคาร ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วจะเป็นเงินจำนวนมากกว่าที่ผู้ปกครองในชนบทที่มีรายได้เพียงวันละสองเหรียญสหรัฐจะจ่ายไหว ด้วยเหตุนี้ตัวเลขที่กระทรวงศึกษาธิการเปิดเผยเมื่อปี พ.ศ. 2553 จึงแสดงให้เห็นว่า ในอินโดนีเซียมีผู้ออกจากโรงเรียนกลางคันที่มีอายุระหว่าง 7-15 ปีถึง 1.3 ล้านคน มีเด็กผู้ด้อยโอกาสเพียงร้อยละ 55 ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมต้น จากการที่มีรายได้เพียงวันละสองเหรียญสหรัฐทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่สามารถส่งลูกๆ ไป “เรียนฟรี” ได้

ในบรรดา 33 จังหวัดของอินโดนีเซีย อินโดนีเซียตะวันออกเป็นที่อยู่อาศัยของกลุ่มผู้ไม่รู้หนังสือ (illiteracy) ที่มีอัตราสูงที่สุด 4 กลุ่มได้แก่ ปาปัว (ร้อยละ 36.1) นุซาเต็งการาตะวันตก (ร้อยละ 16.48) สุลาเวสีตะวันตก (ร้อยละ 10.33) และนุซาเต็งการาตะวันออก (ร้อยละ 10.13)¹ โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรมนุษย์ที่จำกัดส่งผลโดยตรงต่อตัวเลขที่น่าตกใจนี้ ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลความเจริญในอินโดนีเซียตะวันออกใช้ชีวิตที่เรียบง่ายโดยไม่มีแม่ไฟฟ้าและน้ำประปา จึงไม่ต้องพูดถึงว่าจะมีโรงเรียนในหมู่บ้านหรือไม่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาใหญ่ต้องเดินไปโรงเรียนทุกเช้า บางคนต้องเดินเป็นระยะทางถึงสองกิโลเมตรหากนักเรียนเหล่านี้จบการศึกษาและต้องการเรียนต่อในระดับมัธยมต้น บรรดาพ่อแม่ต้องส่งลูกของตนไปยังหมู่บ้านที่ใหญ่กว่าและให้ไปอาศัยอยู่กับญาติ ครอบครัวส่วนใหญ่ไม่อาจสูญเสียแรงงานช่วยทำงานในไร่หรือในบ้านได้และยอมไม่สามารถจ่ายค่าที่พักค่ากินอยู่และค่าเดินทางในหมู่บ้านข้างเคียงได้

ภาษาพื้นบ้านเองก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้อัตราการไม่รู้หนังสือในอินโดนีเซียสูงอย่างน่าตกใจ มีการกำหนดให้ใช้ภาษาประจำชาติของอินโดนีเซียหรือที่เรียกว่าภาษาอินโดนีเซียเป็นภาษากลางทั่วประเทศมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2471 หากนอกโรงเรียน โรงพยาบาล และหน่วยงานราชการแล้ว แทบจะไม่มีผู้ใช้เลย เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานที่มีจำกัดและทรัพยากรมนุษย์ที่อาศัยกระจายตัวในพื้นที่ที่ห่างไกลมหานคร ผู้คนจึงต่างใช้ภาษาพื้นเมืองของตนเองซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละหมู่บ้าน อุปสรรคทางภาษานี้เองทำให้เด็กๆ ในพื้นที่ห่างไกลที่ใช้ภาษาพื้นเมืองของตนเองทุกหนทุกแห่งยกเว้นในห้องเรียนต้องประสบปัญหาในการเรียน ไม่สามารถเขียนและอ่านภาษาที่ปรากฏในหนังสือเรียนที่รัฐบาลกำหนดได้อย่างมั่นใจ หนังสือเรียนในโรงเรียนรัฐล้วนเขียนเป็นภาษาภาษาอินโดนีเซียและไม่ใช้ภาษาพื้นเมือง

2. ที่มาของอุทยานการอ่านสายรุ้ง

ก. อุทยานการอ่านสายรุ้งคืออะไร

ทามา น บาคาน เพล้งหงิ (อุทยานการอ่านสายรุ้ง) เป็นความริเริ่มของอาสาสมัครเพื่อจัดการกับปัญหาการไม่รู้หนังสือของบุคคลระดับรากหญ้า

¹ กระทรวงการศึกษาและวัฒนธรรม, 2555

อุทยานการอ่านสายรุ้งเป็นองค์กรที่ไม่หวังผลกำไรที่จัดตั้งห้องสมุดขึ้นในหมู่บ้านในพื้นที่ห่างไกลในอินโดนีเซียตะวันออก ภารกิจขององค์กรคือสนับสนุนให้เด็กๆ สนใจการอ่านและจัดหาหนังสือที่มีคุณภาพสำหรับเด็ก โดยจะเน้นที่เด็กอายุ 5-13 ปีที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลในอินโดนีเซียตะวันออก

เด็กๆ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลเหล่านี้มีโอกาสจำกัดที่จะได้อ่านหนังสือสำหรับเด็กที่มีคุณภาพหรือไม่มีโอกาสเลย โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีห้องสมุด และถึงมีห้องสมุดก็จะมีแต่หนังสือเรียน และน่าเศร้าที่ว่าครูมักจะปิดห้องสมุดใส่กุญแจ และเปิดให้นักเรียนเข้าไปใช้ได้เฉพาะช่วงพักเท่านั้น จึงไม่เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนรักการอ่าน

อุทยานการอ่านสายรุ้งแห่งแรกตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2552 ที่หมู่บ้านโร ในมังการายตะวันตก เขตฟลอเรส จังหวัดนูซาเต็งการาตะวันออก ซึ่งนับว่าเป็นที่ตั้งที่เหมาะสมมากเนื่องจากโรงเรียนประถมของรัฐที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านมีนักเรียนเพียง 90 คน การที่มีนักเรียนจำนวนน้อยนี้เองทำให้การริเริ่มห้องสมุดแห่งแรกของโครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งเป็นเรื่องง่ายขึ้น

ข. แนวคิด

แนวคิดของอุทยานการอ่านสายรุ้งคือห้องสมุดที่เต็มไปด้วยหนังสือสำหรับเด็ก ไม่เก็บค่าบริการ และตั้งอยู่ใจกลางชุมชนหรือหมู่บ้าน ห้องสมุดนี้จะเป็นสถานที่ที่เด็กๆ สามารถอ่านได้อย่างสะดวกสบายและมีความสุขกับหนังสือโดยไม่มีครูคอยสั่งว่าต้องอ่านอะไรและกดดันให้อ่านหนังสือเล่มนั้นเล่มนี้ เด็กๆ สามารถเลือกอ่านหนังสือได้หลากหลายประเภทเพื่อสร้างความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับการอ่าน ห้องสมุดอุทยานนี้อาจตั้งอยู่ที่บ้านของหมอ นักบวช หัวหน้าหมู่บ้านหรือศูนย์กลางชุมชนหรือศูนย์กลางวัฒนธรรมก็ได้ ดังนั้นเด็กๆ จึงจะรู้สึกผ่อนคลายและเพลิดเพลินกับหนังสือบนสนามหญ้าหรือริมทะเลได้ เด็กๆ จะอ่านหนังสือได้ที่บริเวณห้องสมุดเท่านั้นและจะไม่ได้รับอนุญาตให้ยืมหนังสือกลับบ้านได้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้หนังสือเสียหายจากน้ำเค็มหรือหล่นลงในท้องนาระหว่างเดินกลับบ้าน

ห้องสมุดอุทยานการอ่านสายรุ้งนี้บริหารจัดการโดยชุมชนพื้นบ้าน โดยในการร่วมมือกันนี้ห้องสมุดจะเป็นผู้จัดหาหนังสือจำนวน 500-1,500 เล่มและให้อาสาสมัครเป็นผู้ดูแลพื้นที่การอ่านและเรียนรู้ การจัดให้มีความร่วมมือลักษณะนี้จะทำให้โครงการเกิดความยั่งยืน ชาวบ้านเองก็จะต้องรับผิดชอบในด้านการประสานงานและการหมุนเวียนหนังสืออย่างสม่ำเสมอระหว่างห้องสมุดต่างๆ ดังนั้นอุทยานการอ่านสายรุ้งแต่ละแห่งจะมีหนังสือใหม่ๆ หมุนเวียนทุกๆ 6 เดือน

เนื่องจากการดำเนินการห้องสมุดนี้อยู่ในลักษณะองค์กรระดับรากหญ้าและมีงบประมาณจำกัดจึงต้องพึ่งพาอาสาสมัครเป็นหลัก ผู้ที่มีส่วนร่วมทั้งหมดต่างทำงานด้วยจิตอาสาและไม่ได้รับค่าตอบแทน อาสาสมัครเป็นเสมือนเส้นเลือดหลักที่ทำให้โครงการมีชีวิตอยู่ได้ ข้อเสียประการหนึ่งของระบบอาสาสมัครคือเรื่องความมุ่งมั่นทุ่มเท เนื่องจากการดูแลห้องสมุดนี้มีค่าใช้จ่ายรายได้ของอาสาสมัครซึ่งแน่นอนว่ารายได้ประจำย่อมเป็นสิ่งสำคัญกว่าและการจัดการห้องสมุดสำคัญเป็นอันดับรอง แต่ข้อดีของระบบอาสาสมัครก็คือต้นทุนค่าดำเนินงานต่ำ เนื่องจากไม่ต้องจ่ายเงินให้กับเจ้าหน้าที่ประจำห้องสมุด 25 แห่งเป็นประจำทุกเดือน ระบบนี้จึงเป็นระบบที่ดีที่สุดสำหรับองค์กรขนาดเล็กเช่นอุทยานการอ่านสายรุ้ง ในขณะที่เดียวกัน การที่ห้องสมุดตั้งอยู่ในหมู่บ้านที่ห่างไกลและเข้าถึงหนังสือได้ยาก อาสาสมัครจึงรู้สึกตื่นเต้นที่จะได้มีโอกาสนำหนังสือที่ดีมีคุณภาพเข้ามายังหมู่บ้านของตนเองและมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมเป็นอาสาสมัคร ชาวบ้านมักเรียกห้องสมุดนี้ว่า “แสงสว่าง” ในความมืด เป็นการนำความหวังถึงอนาคตที่สดใสมาให้บุตรหลานของตนเองและของเพื่อนบ้าน การที่เด็กๆ ได้เข้าถึงหนังสือที่ห้องสมุดจัดหาไว้ให้เป็นการเปิดประตูสู่โลกแห่งจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กๆ แต่ละคน

ผู้คนที่มีส่วนในการบริหารจัดการห้องสมุด ไม่ว่าจะเป็นครู หมอ หรือผู้นำทางศาสนา ล้วนมีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าที่จะสนับสนุนให้เกิดการศึกษา แต่กระนั้นก็ตาม “ผู้จัดการ” ห้องสมุดที่ดีที่สุดและเป็นแรงบันดาลใจมากที่สุดหลายๆ คนเป็นชาวนา ชาวประมง หรือวัยรุ่นที่มีความกระหายในหนังสือและเข้าใจถึงความสำคัญของการศึกษา เห็นความสำคัญของหนังสือและการศึกษาต่ออนาคตของคนในหมู่บ้านรุ่นต่อๆ ไป

เมื่อพูดถึงการอ่าน อินโดนีเซียยังก้าวไปไม่ถึงจุดที่ประชาชนจะรักการอ่าน พ่อแม่ผู้ปกครองจำนวนมากไม่ได้รู้สึกที่ตัวเองควรรักการอ่าน และถ่ายทอดความรักความสนใจเรื่องนี้ต่อไปให้ลูกหลาน พ่อแม่เหล่านี้ไม่อ่านหนังสือให้ลูกฟังก่อนนอนหรือปรบมือชื่นชมเมื่อลูกอ่านหนังสือออกและอ่านออกเสียงให้พ่อแม่ฟังได้ ดังนั้นความเปลี่ยนแปลงนี้ต้องเกิดขึ้นที่เด็ก ต้องสนับสนุนให้เด็กๆ รักหนังสือและส่งต่อความรู้สึกนั้นไปยังลูกๆ ของตนโดยการอ่านหนังสือให้ฟังทุกคืนและให้เด็กรุ่นต่อไปได้เข้าถึงหนังสือที่ดีมีคุณภาพ เนื่องจากภารกิจของอุทยานการอ่านสายรุ้งคือการสนับสนุนให้เด็กๆ สนใจการอ่าน จึงมุ่งไปที่การจัดหาหนังสือนิทานสำหรับเด็กๆ ไม่ว่าจะเป็นนิทานอีสป เรื่องเล่าพื้นบ้าน หนังสือการ์ตูน และสารานุกรมสำหรับเด็ก ทั้งนี้เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นโดยการจัดหาหนังสือที่มีภาพประกอบสีสันสวยงามอ่านง่ายและมีเนื้อหาสนุกสนานให้เด็กๆ ตั้งแต่อายุยังน้อยๆ

อุทยานการอ่านสายรุ้งยังเชิญชวนอาสาสมัครจากทั่วโลกให้มาร่วมสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กๆ โดยการจัดกิจกรรมย่อยๆ ตลอดปีตามห้องสมุดต่างๆ ผู้ชายที่โครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งร่วมงานด้วยส่วนใหญ่จะมี

อาชีพเป็นชาวนาหรือชาวประมง ในขณะที่ผู้หญิงมักเป็นแม่บ้าน ส่วนอาสาสมัครที่มาจากบรรดาเมืองใหญ่ๆ หรือนักท่องเที่ยวที่มาเยือนอินโดนีเซียก็สามารถมาเยี่ยมชมอุทยานการอ่านสายรุ้งเพื่อแบ่งปันประสบการณ์จากอาชีพของตนได้เช่นกัน นักบิน นักข่าว และนักธุรกิจไม่เพียงแต่จะเป็นตัวอย่างที่ดีเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ที่กระตือรือร้นที่จะแบ่งปันประสบการณ์ในอาชีพของตนให้กับเด็กๆ เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้กับพวกเขา เรื่องราวที่อาสาสมัครเหล่านี้เล่าให้เด็กๆ ฟังเป็นแรงบันดาลใจอันยิ่งใหญ่สำหรับเด็กๆ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลซึ่งไม่ได้พบปะผู้คนในอาชีพที่หลากหลายจากทั่วทุกมุมโลกอย่างนั้น พวกเขาไม่เคยมีโอกาสที่จะพูดคุยกับนักบินหรือนักข่าว พวกเขาเคยเห็นแต่เครื่องบินหรือเห็นผู้ใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์เท่านั้น การที่ได้พบปะและฟังผู้คนเหล่านี้พูดถึงอาชีพของตนเป็นการเปิดประตูสู่จินตนาการและทำให้เด็กๆ เข้าใจถึงทางเลือกของตนในอนาคตได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย เด็กๆ ไม่จำเป็นต้องประกอบอาชีพเป็นชาวนาหรือชาวประมงตามพ่อแม่หากสามารถเป็นอย่างอื่นได้ และการจะไปถึงจุดนั้นต้องอาศัยความฝันที่ยิ่งใหญ่ และโครงการที่อาสาสมัครคิดริเริ่มนี้เองที่เป็นแรงบันดาลใจให้เด็กๆ กล้าที่จะฝันให้ไกล

ค. ที่ตั้งและผู้ได้รับผลประโยชน์

ตลอดระยะเวลาสามปีที่ผ่านมา โครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งได้ก่อตั้งห้องสมุดสำหรับเด็กขึ้น 25 แห่ง บนเกาะ 10 เกาะ ทั่วพื้นที่อินโดนีเซียตะวันออก ได้แก่

- นุสาเตงการาตะวันออก—เกาะฟลอเรส เกาะโคโมโด เกาะรินคา เกาะปาปการาน เกาะคูชาน เกาะติมอร์
- นุสาเตงการาตะวันตก—เกาะลอมบ็อค เกาะซัมบาวา
- มาลุกู—เกาะบันดาเนยรา
- เกาะสุลาเวสี

ในจำนวนห้องสมุด 25 แห่งนี้ 20 แห่งไม่มีไฟฟ้าใช้ และเกาะ 4 แห่งใน 10 เกาะนี้มีน้ำจืดใช้อย่างจำกัด จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้านล้วนแตกต่างกัน หมู่บ้านหนึ่งอาจมีประชากรเพียง 70 ครอบครัวและมีนักเรียนระดับประถมศึกษา 40 คน ในขณะที่บางหมู่บ้านอาจมีประชากรสูงถึง 20,000 คน

โครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งมีผลกระทบต่อเด็กๆ มากกว่า 3,000 ชีวิตในช่วงอายุ 5-13 ปีทั่วพื้นที่อินโดนีเซียตะวันออก เด็กๆ เหล่านี้จะไปเยือนอุทยานการอ่านสายรุ้งอย่างน้อยที่สุดสัปดาห์ละครั้ง แล้วแต่สภาพอากาศและระยะทางจากบ้านไปยังห้องสมุด ห้องสมุดบางแห่งเปิดให้บริการทุกวัน ขึ้นอยู่กับความกระตือรือร้นของอาสาสมัครและตารางเวลาที่อาสาสมัครประจำห้องสมุดจะสละเวลามาได้

ง. เหตุใดอุทยานการอ่านสายรุ้งจึงเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับกลุ่มที่ใหญ่ขึ้น

ประสบการณ์ 3 ปีในการดำเนินโครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งได้ให้บทเรียนต่อไปนี้ ซึ่งสามารถใช้ได้โดยตรงกับการวางแผนของชุมชนที่กำลังเติบโตในการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับเด็กในพื้นที่ห่างไกล

- **เข้าใจกลุ่มเป้าหมาย**

หากชุมชนพื้นบ้านไม่ใช่ภาษาอังกฤษควรจัดหาหนังสือที่เขียนเป็นภาษาที่เด็กๆ เข้าใจและใช้ได้ดีที่สุด อาจฟังดูเหมือนเป็นเรื่องที่น่าจะรู้กันอยู่แล้ว แต่หนังสือเด็กที่มีอยู่ทั่วโลกมักจะมีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ และหาซื้อได้ง่าย องค์กรต่างๆ จึงรับบริจาคหนังสือเหล่านี้ แต่หากอาสาสมัครและเด็กๆ ใช้ภาษาอังกฤษไม่คล่อง หนังสือเหล่านั้นก็จะถูกทิ้งไว้ให้ฝุ่นจับเสียเปล่าๆ กรณีเช่นนี้มักพบในพื้นที่ชนบทอันห่างไกลความเจริญในอินโดนีเซีย การสร้างผลกระทบเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ดังนั้น จึงไม่ควรแต่เอาหนังสือไปกองให้ในหมู่บ้านแล้วคิดว่าเป็นอันจบกัน การมอบหนังสือเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้เด็กๆ อยากเรียนรู้ก็จริง แต่ไม่ควรจัดให้หนังสือส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ เด็กส่วนใหญ่ชอบหนังสือเกี่ยวกับสัตว์ในภาษาของตน การมอบหนังสือในภาษาแม่ของพวกเขาจึงเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากเด็กๆ เหล่านี้พูดแต่ภาษาพื้นเมืองของตนเท่านั้นในการใช้ชีวิต

- **ไม่ควรตั้งห้องสมุดในอาคารที่ดูโอ้อ่านน่าเกรงขาม**

เป็นเรื่องสำคัญที่ห้องสมุดต้องตั้งอยู่ในสถานที่ๆ ให้เด็กๆ และอาสาสมัครรู้สึกว่าคุณได้รับการต้อนรับในบรรยากาศที่เป็นมิตร อาคารรูปแบบทันสมัยและน่าเกรงขามอาจไม่ใช่สถานที่ๆ เหมาะสมสำหรับผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่ห่างไกลความเจริญเนื่องจากพวกเขาจะรู้สึกเกร็งและอึดอัดใจที่จะเข้าไปใกล้ห้องสมุด อาคารที่ออกแบบง่ายๆ ในพื้นที่ท้องถิ่นจะเหมาะที่สุด เราต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านจิตวิทยาของที่ตั้งนั้นๆ และสร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้ที่เข้ามาเยือนห้องสมุดรู้สึกเหมือนอยู่บ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมื่อชุมชนพื้นบ้านเองเป็นผู้บริจาคที่ตั้งแก่ห้องสมุด

- **ที่ตั้งอันเหมาะสมของห้องสมุด**

ที่ตั้งที่เหมาะสมเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของโครงการ ที่ตั้งที่ดีที่สุดคือใจกลางหมู่บ้านหรือสถานที่ในหมู่บ้านที่เด็กๆ และพ่อแม่ผ่านไปมาเสมอๆ ที่ตั้งเองยังเป็นสื่อโฆษณาหรือสิ่งเตือนใจให้เด็กๆ มาเยี่ยมชมและอ่านหนังสือไปในตัวอีกด้วย

- **ความยืดหยุ่น**

พื้นที่บางแห่งในอินโดนีเซียตะวันออก้าหลังมากด้านการรู้หนังสือ ตัวอย่างเช่นบนเกาะติมอร์มีอุทยานการอ่านสายรุ้งตั้งอยู่ในหมู่บ้านที่เด็กๆ ส่วนใหญ่เริ่มเรียนอ่านเขียนตอนอยู่ประถม 4 ดังนั้นห้องสมุดจึงต้องสามารถตอบสนองความต้องการของเด็กๆ เหล่านี้ได้ แม้ว่าอุทยานการอ่านสายรุ้งส่วนใหญ่จะมีกลุ่มเป้าหมายอายุ 5-13 ปี แต่เมื่อคำนึงถึงทักษะการอ่านของเด็กๆ แล้วในพื้นที่บางแห่งควรยืดหยุ่นและอนุโลมให้วัยรุ่นเข้าใช้บริการห้องสมุดอย่างสบายใจร่วมกับเด็กที่อายุน้อยกว่าได้

- **ไม่มีเงินเข้ามาเกี่ยวข้อง**

อุทยานการอ่านสายรุ้งมุ่งมั่นในระบบอาสาสมัครและไม่ต้องการให้ชุมชนพึ่งพางบองค์กรในด้านการเงิน เป็นเรื่องดีกว่าที่จะมอบแหจับปลาให้กับชุมชนแทนที่จะยื่นปลาให้วันแล้ววันเล่าปีแล้วปีเล่า การมอบเงินให้กับชุมชนจะไม่ช่วยให้อนาคตของพวกเขาดีขึ้นหรือขับเคลื่อนการศึกษาแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นที่จะทำให้ชุมชนเข้าใจว่าการที่จะทำให้โครงการนี้ดำเนินไปอย่างราบรื่นเพื่อประโยชน์ของเด็กๆ ต้องอาศัยการผลักดันโดยอาสาสมัครและอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้คนที่มีความเห็นอย่างเดียวกันทั้งในชุมชนและที่อยู่นอกเหนือชุมชนออกไป

- **โปรแกรมสร้างเสริมความสามารถเป็นสิ่งสำคัญ**

เมื่อคำนึงถึงการขาดแคลนทรัพยากรมนุษย์ในหมู่บ้านที่ห่างไกลแล้วจึงจำเป็นต้องจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับอาสาสมัครที่ทำหน้าที่บริหารจัดการห้องสมุด การสร้างเสริมความสามารถนี้ไม่เพียงแต่จะช่วยสนับสนุนความพยายามต่างๆ ของอาสาสมัครเท่านั้นแต่ยังจะทำให้พวกเขามีทักษะใหม่ๆ และมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาสาสมัครคนอื่นๆ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถนี้ เป็นหนทางหนึ่งที่อุทยานการอ่านสายรุ้งแสดงให้เห็นให้สาธารณชนเห็นได้ว่า ทางโครงการขอบคุณและชื่นชมเหล่าอาสาสมัครที่ได้ทำงานและให้บริการด้วยความทุ่มเท

- **การหมุนเวียนหนังสือ**

สำหรับองค์กรระดับรากหญ้าขนาดเล็กอย่างอุทยานการอ่านสายรุ้งแล้ว ระบบการหมุนเวียนหนังสือช่วยให้ห้องสมุดแต่ละแห่งได้มีหนังสือใหม่ทุกๆ 6 เดือนโดยที่อาสาสมัครและผู้จัดการไม่ต้องซื้อหนังสือใหม่เอง อาสาสมัครสามารถแสดงความเห็นได้ว่าเมื่อใดถึงเวลาที่ควรมีการหมุนเวียนหนังสือหรือแลกเปลี่ยนหนังสือของตนกับห้องสมุดอื่นๆ ที่มีอยู่อีก 24 แห่ง

3. คำบอกเล่าจากผู้เกี่ยวข้อง

เมื่อกล่าวถึงอุปสรรคและปัญหาที่อาสาสมัครต้องเจอในการบริหารจัดการห้องสมุด แต่ละคนต่างก็มีความรู้สึกและความคิดเห็นของตน กระนั้น เราก็สามารถเห็นแนวโน้มรูปแบบของอุปสรรคและปัญหาได้

อาเวนต์ส อายู แห่งหมู่บ้านโร เกาะฟลอเรส กล่าวว่า “เด็กๆ ในหมู่บ้านของเรามีศักยภาพที่จะประสบความสำเร็จ แต่พวกเขาไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ดีที่จะสนับสนุนพวกเขา ที่จะทำให้อ่านหนังสือของเขาเติบโต ไม่เพียงแต่เท่านั้น ชาวบ้านที่นี่เองก็ไม่เข้าใจถึงความสำคัญของการศึกษา หรือไม่เข้าใจว่ามันสำคัญต่อเด็กๆ รุ่นต่อไปอย่างไร ระดับการศึกษาในนุสาเตงการาตะวันออกอยู่ในระดับต่ำมากเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ในอินโดนีเซีย”

ยูเลียนา มิมาน แห่งหมู่บ้านปากา เกาะฟลอเรส กล่าวว่า “ปัญหาความท้าทายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของเรา คือการเผชิญกับพ่อแม่ผู้ปกครองที่ไม่เข้าใจความสำคัญของการอ่านและการศึกษา พวกเขาคิดว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนแต่เพียงฝ่ายเดียวในการสร้างและสนับสนุนให้เด็กรักการเรียนรู้” เธอกล่าวต่อไปว่า “มีหนังสือที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษทั้งเล่มและเด็กๆ ก็ไม่สนใจที่จะอ่านเพราะพวกเขาไม่เข้าใจเนื้อหา จะให้มีหนังสือภาษาอังกฤษในห้องสมุดก็ได้ แต่ขอให้มีการแปลด้วย สิ่งที่ดีที่สุดคือจัดหาหนังสือที่มีสองภาษามาไว้ให้เด็กๆ ”

อีกความเห็นหนึ่งที่คล้ายคลึงกันมาจาก **ราฟาเอล มัท แห่งหมู่บ้านดาตัก เกาะฟลอเรส** ที่กล่าวว่า “โดยทั่วไปแล้วเราจำเป็นต้องสนับสนุนให้เด็กๆ สนใจในการอ่านเนื่องจากพวกเขาไม่คุ้นเคยกับการอ่าน และพ่อแม่ก็ไม่ได้กระตุ้นให้อ่าน พ่อแม่ไม่ได้สนับสนุนให้ลูกๆ อ่านหนังสือเพราะว่าพวกเขาเองก็ไม่ได้รับการศึกษาในระบบ หรือถ้าได้เรียนมาก็น้อยมาก พวกเขามาจากภูมิหลังที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ดังนั้นการศึกษาจึงไม่ใช่สิ่งที่สำคัญเร่งด่วนแน่ พ่อแม่จะต้องการให้ลูกๆ ช่วยงานในนาหรือออกจับปลามากกว่า”

พ่อแม่ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดูลูกๆ เพราะเด็กๆ จะทำในสิ่งที่ตนเห็นพ่อแม่ทำ ในกรณีนี้หากพวกเขาไม่เคยเห็นพ่อแม่อ่านหนังสือ พวกเขาก็จะคิดว่าการอ่านไม่ใช่เรื่องสำคัญ อันจะเป็นการปิดโอกาสที่เด็กๆ จะได้สร้างนิสัยในช่วงเวลาที่สำคัญของชีวิต การให้การศึกษากับพ่อแม่ถึงความสำคัญของการอ่านให้ลูกๆ ฟัง ตั้งแต่ยังเยาว์วัยนับว่ามีความสำคัญมากต่อความสำเร็จของโปรแกรมการอ่านใดๆ ในขณะที่นิสัยรักการอ่านแพร่หลายในมหานครและพื้นที่ที่ประชากรมีฐานะดีในอินโดนีเซีย การอ่านก็ยังคงไม่เป็นที่นิยมหรือยอมรับในพื้นที่ห่างไกลในอินโดนีเซียตะวันออก

เอกัสตินัส เฮซอต แห่งหมู่บ้านคากา เกาะฟลอเรส กล่าวว่า “เด็กๆ สนใจการอ่านอย่างมาก แต่ผมคิดว่าเราต้องการหนังสือมากกว่านี้ในห้องสมุด พวกเขาชอบหนังสือที่มีภาพประกอบเยอะๆ หนังสือประเภทนี้จะดึงดูดเด็กๆ ได้อย่างมาก”

ความเห็นนี้แสดงให้เห็นว่าอันที่จริงแล้วเด็กๆ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลก็สนใจการอ่านมากเช่นกัน ยุทธศาสตร์หนึ่งของโครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งก็คือ การจัดหาหนังสือที่มีภาพประกอบเพื่อกระตุ้นความสนใจของพวกเขา อย่างไรก็ตามปัญหาอย่างหนึ่งก็คือ อาสาสมัครบางคนซึ่งส่วนมากเป็นครูเห็นว่าไม่ใช่เรื่องดีที่เด็กเลือกที่จะอ่านหนังสือที่มีภาพประกอบเยอะๆ ดังเช่นการ์ตูนหรือนิทาน ครูอยากให้เด็กอ่านหนังสือด้านวิทยาศาสตร์ที่มีเนื้อหาซับซ้อนที่แทบจะไม่มีภาพประกอบหรือไม่มีเลยมากกว่า นี่ก็เป็นความท้าทายอีกประการหนึ่ง ครูควรเข้าใจว่าสิ่งที่ควรทำเป็นสิ่งแรกคือการทำให้เด็กๆ ตกหลุมรักการอ่านเสียก่อน ไม่สำคัญว่าพวกเขาจะอ่านอะไร ไม่ว่าจะนิทานหรือการ์ตูนญี่ปุ่น ตราบใดที่เด็กๆ เริ่มต้นอ่านนั่นก็เป็นการเริ่มต้นที่ดีแล้ว นิสัยรักการอ่านนี้จะเติบโตอยู่ในตัวเด็กๆ และท้ายที่สุดพวกเขาก็จะอ่านทุกอย่างที่ขวางหน้า

ฟลอเรียนัส มาร์โทโน แห่งหมู่บ้านเพงกา เกาะฟลอเรส กล่าวว่า “ปัญหาหนึ่งที่อาสาสมัครเผชิญอยู่คือการที่ไม่มีวิธีหรือเทคนิคมาตรฐานที่จะกระตุ้นให้เด็กอ่าน”

นี่เป็นความท้าทายที่พบอยู่ทั่วไปแต่เราก็ไม่ควรยอมแพ้ โครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งได้หาทางออกโดยการจัดการอบรมปฏิบัติการระยะเวลาสองวันให้กับอาสาสมัครที่ดูแลห้องสมุดของโครงการในหมู่บ้านต่างๆ ในด้านเทคนิคการเล่นิทาน วิธีพัฒนาหลักสูตรที่จะทำให้เด็กเข้าห้องสมุดมาอ่านหนังสือ และมาแลกเปลี่ยนแบ่งปันประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่ตนอ่านแล้วคิดว่าดีและไม่ดี สำหรับหลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการนี้โครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งร่วมมือกับสมาคมเพื่อความก้าวหน้าของวรรณกรรมเด็ก (Society for the Advancement of Children's Literature) ผู้เป็นผู้บุกเบิก โดยมี ดร. มูรติ บุณันทา ผู้ก่อตั้งสมาคม ทำหน้าที่เป็นวิทยากรผู้อบรม

มิฟตาฮูล ราซัค แห่งลอมบ็อด นุสาเตงการตะวันตก กล่าวว่า “แทบจะไม่เคยมีใครอ่านหนังสือให้เด็กๆ ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านฟังเลย แม้แต่พ่อแม่ของพวกเขาเอง ในหมู่บ้านไม่มีหนังสือเลยจริงๆ ไม่มีร้านหนังสือหรือห้องสมุดสาธารณะหรือแม้แต่โครงการส่งเสริมการอ่านที่รัฐบาลให้การสนับสนุน”

แม้จะมีปัญหาท้าทายหลากหลายที่อาสาสมัครต้องเผชิญ แต่ผู้ที่ได้ไปเยี่ยมชมห้องสมุดในโครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งล้วนแต่มีความเห็นในเชิงบวกและต่างรู้สึกประทับใจที่ได้เห็นเด็กๆ ตื่นเต้นเมื่อได้เห็นหนังสือนิทานวางอยู่บนชั้น

แซ็ค ปีเตอร์สัน แห่งหนังสือพิมพ์เดอะจาร์ต่า โกลบ กล่าวว่า “ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าความบันเทิงที่เด็กๆ ได้รับจากการอ่านหนังสือที่อุทยานฯ จะตามพวกเขากลับบ้านไปด้วยในคืนนั้น แต่ก็ยังมีความเป็นจริงอยู่ที่ว่าไม่เคยมีใครอ่านหนังสือให้พ่อแม่ของพวกเขาเด็กเหล่านี้ฟัง ดังนั้น พวกเขาพ่อแม่ก็จะไม่เข้าใจถึงอำนาจและศักยภาพของการอ่าน เรื่องนี้ทำให้เด็กๆ เสียโอกาส เราต้องทำให้เด็กๆ เริ่มตั้งคำถามกับพ่อแม่ว่าทำไมถึงไม่อ่านหนังสือให้ฟังก่อนนอน กระนั้นก็เถอะ เราคงต้องเริ่มที่ไหนสักแห่ง ผมจึงหวังว่าเด็กๆ ที่มายังอุทยานฯ จะตกหลุมรักการอ่านและส่งต่อความรู้สึกนั้นให้กับลูกหลานของตนต่อไปในอนาคต”

อีวา มุกตาร์ จากจาร์ต่า กล่าวว่า “หากคุณคิดว่าความประทับใจเมื่อแรกเห็นมีความหมาย ลองฟังเรื่องนี้ดู ขอให้รูปภาพว่ามีเด็กๆ อายุต่างๆ กันกว่า 60 คนจากในหมู่บ้านมานั่งรวมกันบนพื้นบ้านแห่งหนึ่ง ต่างคนต่างกำลังอ่านหนังสือในมืออย่างตั้งใจเต็มตัว พวกเขาอ่านหนังสือทั้งๆ ที่ฝนกำลังตกหนัก พวกเขาแทบจะไม่คุยกันและไม่มีใครวิ่งไปมาเลย พวกเขาเอาแต่นั่งอ่านหนังสือ ไข่แล้วละ ฉันทก็คิดอย่างนั้นเหมือนกัน ฉันทได้ยินเรื่องความคิดริเริ่มเรื่องอุทยานการอ่านสายรุ้งมาได้สักพักหนึ่งแล้ว แต่ฉันทไม่คาดคิดเลยว่าผลกระทบที่โครงการมีต่อเด็กๆ จะมหาศาลและมหัศจรรย์ขนาดนี้จนกระทั่งฉันทได้มาเห็นด้วยตาของตัวเอง”

4. ทางออกที่เป็นไปได้และจุดแข็งของโครงการอุทยานการอ่านสายรุ้ง

เมื่อดูจากข้อมูลป้อนกลับและคำบอกเล่าจากอาสาสมัครผู้ดูแลห้องสมุด มีทางออกที่เป็นไปได้ดังนี้

1. การทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษาและการอ่านเป็นสิ่งจำเป็น กิจกรรมนี้จะเพิ่มมูลค่าให้กับความพยายามของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ อาจทำได้โดยการขอให้เด็กโตมาอ่านหนังสือให้เด็กเล็กในหมู่บ้านฟังเพื่อที่พวกเขาจะได้เข้าใจความสำคัญของการถ่ายทอดนิสัยรักการอ่าน โปรแกรมนี้อาจอยู่ในรูปการรณรงค์ในระดับหมู่บ้านเพื่อขยายผลไปสู่ระดับที่กว้างขวางขึ้น อีกความคิดหนึ่งคือการรณรงค์ “รักการอ่าน” โดยร่วมมือกับนักเล่านิทานเพื่อกระตุ้นให้เด็กๆ สนใจการอ่าน

2. ในระดับชาติ ร่วมมือกับองค์กรที่มีเป้าหมายเดียวกันและหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัดในการจัดการรณรงค์ระดับชาติด้านการอ่านในวันสำคัญต่างๆ ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การรณรงค์ด้านการอ่านและการศึกษาประสบความสำเร็จ

3. เชิญชวนให้พ่อแม่ผู้ปกครองมาเยี่ยมเยียนห้องสมุด และแสดงให้พวกเขาเห็นประโยชน์ของการอ่าน แทนที่จะบอกเล่าด้วยคำพูดเท่านั้น หรืออาจจัดหาหนังสือให้บรรดาพ่อแม่อ่านในห้องสมุดเดียวกันกับลูกๆ ก็ได้

4. จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับอาสาสมัครโดยจัดให้มีการสาธิตวิธีการและเทคนิคที่ปฏิบัติได้จริงในการกระตุ้นให้เด็กๆ เกิดความสนใจในการอ่านและให้เด็กๆ ได้ปลดปล่อยจินตนาการของพวกเขาอย่างอิสระ

5. จัดกิจกรรมที่สนุกสนานและมีปฏิสัมพันธ์ เช่น การแข่งขันอ่าน เขียน ประกวดบทกวี และการจัดนิทรรศการต่างๆ ทั้งนี้ นอกจากจะกระตุ้นให้เกิดจินตนาการแล้ว กิจกรรมเหล่านี้ยังช่วยทำให้ทักษะการอ่านและเขียนของเด็กๆ เติบโตขึ้นอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นยังจะเป็นการสนับสนุนให้พ่อแม่ผู้ปกครองและครูเริ่มหันมาให้ความสนใจนิสัยด้านการอ่านและการเขียนของลูกๆ หรือนักเรียนของตนด้วย

นับเป็นความท้าทายอย่างหนึ่งที่จะเปลี่ยนแปลงความเชื่อของผู้ใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใหญ่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล อุทยานการอ่านสายรุ้งพยายามที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้คนและทำให้พ่อแม่และเด็กๆ เห็นความสำคัญของการอ่าน และที่สำคัญที่สุด อุทยานฯ ต้องการรื้อมเกล่าให้เด็กๆ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลเกิดความรักหนังสือ หนังสือเป็นเสมือนสื่อกลางที่เปิดประตูสู่โลกใบใหม่ที่ไร้ข้อจำกัด ด้วยหนังสือนี้เอง เด็กๆ จะได้รับการกระตุ้นให้เติบโต เติบโตไปจนถึงความฝันของพวกเขาและก้าวสู่ออนาคตที่สดใส เด็กๆ ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านห่างไกลล้วนมีสิทธิที่จะประสบความสำเร็จเช่นเดียวกันกับเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันที่อาศัยอยู่ในเมืองใหญ่

ในเวลาเดียวกันกับที่อุทยานการอ่านสายรุ้งดำเนินการผลักดันให้เด็กๆ รักการอ่าน ทางองค์กรเองก็ยังคงหันกลับไปมุ่งที่จุดแข็งซึ่งมักถูกมองข้ามไปบ่อยครั้ง นั่นคือ การสร้างเครือข่าย โดยที่ผ่านมายุทยานการอ่านสายรุ้งได้จัดทำความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ ที่มีความห่วงใยเด็กๆ ร่วมกัน และอาศัยความเชี่ยวชาญขององค์กรเหล่านั้นในการช่วยให้โครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งบรรลุเป้าหมาย และ/หรือสนับสนุนการดำเนินงานของอุทยานฯ อาทิ

ก. ความร่วมมือกับสายการบินต่างๆ อุทยานการอ่านสายรุ้งร่วมมือกับสายการบินทรานส์นุสา (เอวีเอส สตาร์แอร์ไลน์) และแอร์เอเชีย อินโดนีเซียในการจัดส่งหนังสือไปยังเกาะต่างๆ ที่ห่างไกลซึ่งเป็นต้นทุนค่าใช้จ่ายที่สูงที่สุดขององค์กรระดับรากหญ้าแห่งนี้ สายการบินทั้งสองยอมยกเว้นค่าจัดส่งให้ซึ่งเป็นเสมือนการยกภาระอันหนักหนาสาหัสออกจากองค์กรเลยก็ว่าได้

ข. ความร่วมมือกับสมาพันธ์เรือยอชท์ อุทยานการอ่านสายรุ้งร่วมมือกับอินโดยอชท์ซัพพอร์ท และยอชท์เอดส์โกลบอล ซึ่งทั้งสององค์กรนี้ช่วยระดมทุนให้กับอุทยานการอ่านสายรุ้งและยังช่วยจัดส่งหนังสือไปยังเกาะที่ห่างไกลที่สมาชิกล่องเรืออันทรูทราไปเยือนอีกด้วย ความร่วมมือนี้ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดส่งหนังสือและเปิดโอกาสให้ผู้ที่อยู่บนเรือยอชท์ได้มีปฏิสัมพันธ์กับชาวบ้านชาวอินโดนีเซียและทำบางสิ่งเป็นการตอบแทนชุมชนที่พวกเขาไปเยือน

ค. ร่วมมือกับอาสาสมัครจากระดับรากหญ้า ในการที่จะช่วยค้ำจุนโครงการห้องสมุดให้ดำเนินต่อไป ได้ อุทยานการอ่านสายรุ้งได้ร่วมมือกับชุมชนพื้นบ้านและเชิญชวนผู้นำชุมชนให้เข้ามาเป็นอาสาสมัคร ยิ่งไปกว่านั้น อุทยานการอ่านสายรุ้งยังได้ร่วมมือกับผู้บริหารและพนักงานวิชาชีพที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครต่างของ อินโดนีเซียโดยขอให้พวกเขาเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการรณรงค์บริจาคหนังสือที่ชื่อ “Drive Books, Not Cars.” โดยการรณรงค์นี้ยังได้รับความร่วมมือจากร้านค้าปลีกต่างๆ เช่น สตาร์บัคส์ สถานทูตต่างๆ เป็นต้น ให้เป็นสถานที่ตั้งกล่องรับบริจาคหนังสือ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือสำหรับเด็กที่เป็นภาษาอินโดนีเซียหรือนวนิยายภาษาอังกฤษ จากนั้นอาสาสมัครจะมารับหนังสือเหล่านี้ไป หนังสือเด็กจะถูกส่งไปยังอุทยานการอ่านสายรุ้ง ในขณะที่นวนิยายภาษาอังกฤษจะถูกนำไปจำหน่ายตามตลาดนัดเพื่อระดมเงินทุน อาสาสมัครของโครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งจะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมเหล่านี้

ง. หาแหล่งสนับสนุนจากบุคคลทั่วไป สถาบัน และบริษัทต่างๆ ผ่านโซเชียลมีเดียหรือสื่อสังคมออนไลน์ โซเชียลมีเดียเป็นที่นิยมแพร่หลายมากในอินโดนีเซีย หากทวิตเตอร์มีเมืองหลวง เมืองนั้นก็คงจะเป็นจาการ์ต้า ปัจจุบันมีผู้ใช้เฟซบุ๊ก 47 ล้านคนในอินโดนีเซียซึ่งทำให้เป็นประเทศที่ใหญ่เป็นอันดับสี่ ในแง่จำนวนผู้ใช้ อุทยานการอ่านสายรุ้งใช้โซเชียลมีเดียเหล่านี้ในการหาความสนับสนุนจากผู้คนและองค์กรต่างๆ และใช้เป็นช่องทางในการแบ่งปันภาพถ่ายและคำบอกเล่าจากอาสาสมัครอีกด้วย โซเชียลมีเดียยังมีประโยชน์มากในการกระตุ้นให้สาธารณชนรับรู้ถึงการรณรงค์ของอุทยานการอ่านสายรุ้งที่ทำงานร่วมกับหน่วยงานหรือบริษัทต่างๆ

จ. เปิดรับการสร้างเครือข่ายกับองค์กรด้านการอ่านและวัฒนธรรมระดับนานาชาติ อุทยานการอ่านสายรุ้งเปิดรับการร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ ที่มีเป้าหมายร่วมกัน ความร่วมมือนี้อาจพัฒนากลายเป็นกิจกรรมรูปแบบต่างๆ การรณรงค์หรือแม่แต่งงานด้านอาสาสมัครในพื้นที่ อุทยานการอ่านสายรุ้งเชื่อว่ายังมีผู้เข้าร่วมมากขึ้นเท่าไรก็จะยิ่งดำเนินงานครอบคลุมพื้นที่ได้กว้างขวางมากขึ้นเท่านั้น และนั่นหมายความว่ายังมีเด็กๆ ในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงหนังสือดีๆ ได้จำนวนมากขึ้น และโครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งก็จะสามารถเข้าถึงผู้คนจำนวนมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย

โครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งหวังที่จะเติบโตต่อไปและจัดตั้งห้องสมุดสำหรับเด็กเพิ่มขึ้น และมอบแรงบันดาลใจให้เด็กๆ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลในอินโดนีเซียตะวันออกได้มีโอกาสปลดปล่อยจินตนาการของพวกเขาให้โลดแล่นอย่างอิสระและสร้างเสริมความมั่นใจให้กับพวกเขาผ่านทางพลังของหนังสือ

หาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงการอุทยานการอ่านสายรุ้งได้ที่ www.tamanbacaanpelangi.com.

Twitter: @pelangibook.

Facebook: www.facebook.com/pelangibook.

E-mail: tamanbacaanpelangi@gmail.com

